

OD ISTE AUTORKE

RUSKA ZIMA
DODIR MUZIKE

Dafni Kalotaj

SMIRAJ

Prevela
Tatjana Milosavljević

■ Laguna ■

Naslov originala

Daphne Kalotay

BLUE HOURS

Copyright © Daphne Kalotay.

Published 2019 by TriQuarterly Books/Northwestern
University Press.

All rights reserved.

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Za Zavijera Kolarda

A onda, u suton, krenuli smo jedno prema drugom.

DŽ. L. KAR

Sadržaj

Prvi deo: OSTRVO.	11
Drugi deo: PUSTINJA.	137
Treći deo: SVET	289
Autorkina napomena	317
<i>O autorki</i>	319

Prvi deo
OSTRVO

ničija zemlja

Bile smo svršene studentkinje i kao bajagi nonšalantne u vezi s tim, s diplomama još u onim cevastim kutijama. Bila je 1991. godina; to što si završio fakultet nije te moglo spasti od stajanja za pultom u nekoj prodavnici ili javljanja na telefon u predvorju nečije firme. Sadam Husein se vratio, u Jugoslaviji je besneo rat, američka ekonomija spavala je žalosnim snom. S dvema drugaricama sa studija obrela sam se na Menhetnu čim sam dobila diplomu, znajući samo kako želim da pišem. Tada se to još moglo, da se preseliš u veliki grad nemajući ni posao ni plan – samo nekakav pusti san – i da preživiš.

Što se posla tiče, prihvatile smo ono što se nudilo. Ja sam dane provodila slažući džempere u prodavnici odeće, a Adrijen, koja je nameravala da postane glumica, konobarisala je u jednom restoranu u Merserovoj. Treća devojka zaposlila se na recepciji neke stomatološke ordinacije. Uspele smo da nađemo stan sa tri spavaće sobe u zgradi bez lifta, u bezličnom delu Lafajetove koji nije sasvim pripadao ni Sohou ni Kineskoj četvrti. Mala Italija se takođe nalazila odmah iza prvog ugla. Zidovi od neomalterisane cigle, dva kupatila u derutnom stanju, a po svemu sudeći, i blago curenje gasa. Ako je tu bilo nekog pranja

novca, to nije bila naša stvar. Prozori su gledali prema betonskom pešačkom ostrvu koje je naglo i beskorisno pretvaralo ulicu u jednosmernu, zbog čega je malo kola prolazilo tuda. Skitnice su satima sedele tamo vodeći jedne te iste razgovore.

Pogleda me u oči kaže sa' ću da te pustim. Sa' ću da te pustim. Tek tako razumeš.

A možda je i počeo da popravlja cipele s mojim ujakom obuçarom.

Mis'im, daj, pa bilo je samo dvaput!

Vezala žutu mašnu, jes', al' ne pitaj šta je još radila.

Neprestana raspredanja davnih ozlojeđenosti. Ali ti ljudi nikad nisu prosili, barem ne od mene. Viđajući me s mojim zgužvanim papirnim kesama sa suvom hranom iz dućana na čošku, verovatno su znali da nemam bogzna šta da im dam.

Glupa glad studentkinja koje nikad nisu naučile da kuvaju. Makaroni iz kutije, s njihovim priloženim paketićem naranđastog praška, ili krte ciglice kovrdžavih nudli ubačene u supu od kocke. Kad mi se završi smena u prodavnici odeće, pešačila sam kući duž Brodveja praznog želuca i napola ošamućena, gotovo obeznanjujući se od udara jakih mirisa ulične hrane. Presladak sivkasti dim ušeceranih badema ili reš pečene perece prekrivene krupnim kockastim zrnima soli. Jednom sam ušla u prodavnicu jeftine bižuterije i platila ogrlicu čije su crvene staklene perle ličile na kandirane trešnje. Tek kad sam s ogrlicom u ruci izašla iz radnje, shvatila sam kako ne želim da je nosim, nego da je pojedem.

U sećanjima na to vreme uvek sam mrtva gladna, što od straha da će mi ponestati novca, što zbog toga što nikad nisam naučila kako da priprelim parče mesa. Imala sam deset godina kad mi je umrla majka, a čak i kad se otac ponovo oženio, nastavili smo da naprosto ubacujemo nešto u mikrotalasnu. Sve što sam umela bilo je da propržim nešto na brzinu: sivkaste pečurke sa seckanim lukom ili gromuljavi sos od paradajz-pirea,

belog luka i vode. Moje sustanarke nisu bile ništa bolje. Kad bi glad postala neizdrživa, odlazile su u Adrijenin restoran, jeftino mesto s raznoraznom azijskom hranom, gde su velike činije lepljivog pirinča prikrivale koliko u njemu malo ima govedine zbog koje smo zapravo odlazile tamo. Za ručak sam uvek, u delikatesnom dućanu nedaleko od prodavnice u kojoj sam radila, poručivala sendvič sa džigernjačom – da sprečim anemiju, ali i zato što je džigernjača bila najjeftiniji artikal u njihovom cenovniku.

Danas, dabome, dođoši nemaju šanse da uspeju u tom gradu ako im neko ne pomogne. Tada su, međutim, izgledi još postojali. I stoga smo živele u skladu s osobenim američkim shvatanjem kako je bolje istrajavati u ko zna kakvom iznajmljenom stanu i živeti sa većitim dugom na kreditnoj kartici nego živeti kod svojih ili moliti porodicu da ti pomogne.

Takođe, otac mi je i zvanično uskratilo finansijsku pomoć. Tada je već bio u trećem braku i kukao je zbog alimentacije.

Nije, doduše, da sam očekivala da mi pomaže. Tokom četiri godine u istorijskim zgradama ograđenog univerzitetskog kampusa pored Hadsona, skrivala sam činjenice o svom skromnom poreklu. Mala kuća u Brajtonu u Masačusetsu, sa svojim kratkim, propalim kolskim prilazom; usrana državna škola; oldsmobil na kome su vrata bila toliko izjedena rđom da neka nisu smela da se otvaraju. Šta ima veze? Nisu li se svi veliki Amerikanci penjali uz ekonomsku lestvicu zahvaljujući svom radu? Sada smo mi radili ropske poslove i petkom podizali bednu platu. Svakonoćni prizori miševa, ravnodušnih bubasvaba... jedva приметно strčavanje nečega niz kuhinjske krpe.

Govorila sam sebi kako je to samo faza. Da su čekovi na poček, zebnjivo pregledanje pošte, kovertе sa strogim crvenim pečatima samo privremeni. Tu i tamo snašla bi me neobjašnjiva sreća: dvadesetica nađena na trotoaru ili zalogaj nečega jestivog na uličnoj promociji. Nije to bila nikakva sramota.

Pa nalazili smo se usred recesije! Neki prijatelji radili su u pekari, u foto-kopirnici – u hiropraktorskoj ordinaciji! To što sam od profesorke francuskog jezika koja je diplomirala sa svim desetakama ražalovana u prodavačicu trikotaže nije bila uvreda, već naprosto nešto što moram da pregrmim. Nismo bili potčinjeni; bili smo „asistenti“. Nisam bila švorc; bila sam *trouée au coude*.*

Bilo je to pre no što se pojavio galamdžija Đulijani i doterao stvari u red, pre no što su se nekadašnji članovi studentskih bratstava preselili sa berze u nekadašnje stanove s kontrolisanom stanarinom. Grad je pripadao svima i svi su morali da stisnu zube i ponesu svoj deo tereta. Kad na kraju dana izduvaš nos, izlazila je crna štoka. Ako prsne vodovodna cev ili se u gradu dogodi neka manja katastrofa, dugo je prolazilo dok se to ne popravi. Četrdeset drugom ulicom još su vladali trostruko X i striptiz predstave „jedan na jedan“, park na Tompkins skveru upravo je bio zatvoren. Samozvani perači šoferšajbni nepozvani su zaskakali kola sa svojim musavim priborom za pranje... Glasni prosjaci u vagonima podzemne železnice... Neka nesrećna duša koja čeka da ubaciš žeton na obrtnoj rampi, pa da pokuša da ga isisa prislonivši usne na prorez.

Eto zato si tamo mogao da živiš od nekakvog bednog posla a da ti izgledi za budućnost ostanu podjednako dobri kao svima ostalima. Pretpostavljam da sam na to mislila kada sam danas, punih dvadeset godina kasnije, rekla Roju kako nije ostalo ništa. Taj grad više ne postoji. Baš kao što više ne postoji devojka kakva sam nekad bila.

Telefonirao je pre možda sat vremena. Pronašao me je preko mog agenta. Prošle su dve decenije otkako smo poslednji put

* Fr.: biti „pocepanih laktova“ odnosno ići u krpama, biti bedan. (Prim. prev.)

razgovarali, ali njegov glas me je iznervirao isto kao nekad. Pozivni broj Rod Ajlenda, kao da nikad nikud nije odlazio. Rekao mi je da je Kira nestala.

Baš je tako rekao: „Nestala je. Pre tri dana.“

Moje srce je uradilo nešto što odavno nije – preskočilo je otkucaj, grčevito. „Hoćeš reći da je pobjegla?“, upitala sam. Može li žena od četrdeset i nešto da pobjegne? Pa i može, ako je Kira. Kriza srednjih godina, po svoj prilici. Ja sam svoju imala pre dve godine i malo je nedostajalo da joj kraj dočekam razvedena.

Ali mora biti da sam već naslućivala da je posredi nešto drugo. Roj je rekao kako izgleda da niko ne zna šta se dogodilo. „Njena koleginica iz ispostave reče da je otišla da se nađe s nekim prijateljem.“

Koleginica iz ispostave. Znači još je u toj nevladinoj organizaciji. Crveni krst, Lekari bez granica... Pre dosta godina dozvolila sam sebi da je potražim na internetu, pre no što sam je žurno vratila u zaključani kofer uspomena. Upitala sam Roja u kojoj se državi u haosu ovog puta prizemljila.

Na moje iznenađenje, činilo se da misli kako bi trebalo da znam. Kira se, kako izgleda, trudi da redovno šalje prijateljima imejlove sa vestima gde je i šta radi. Sada je pokušavao da sakupi sve raspoložive informacije.

„Ne mogu ti pomoći.“ Nije mi bila namera da zvučim hladno. Stvar je naprosto u tome da se Kira i ja dvadeset godina nismo čule ni videle.

„Ako bi bila tako dobra da mi dozvoliš da kažem do kraja.“ Roj je to izgovorio polako. „Zovem te zato što sam dobio paket adresiran na tebe.“

„Ali... ne mogu da verujem.“

Čula sam kad je glasno uzdahnuo. Objasnio je da ga je poslala diplomatskom poštom, s propratnim pisamcetom u kom ga je molila da se postara da mi obavezno bude prosleđen. „Prema tome, izgleda da je znala da joj se može dogoditi da upadne u nekakvu nevolju.“

Paket na *moje* ime? I da ga proslede *meni*? Upitala sam odakle uopšte zna da je nestala.

„Jutros su me zvali iz *Ejdnaua*.^{*} Ja sam njen kontakt u slučaju nužde. Ne pitaj me zašto su čekali tri dana. Te nevladine organizacije nemaju veze sa životom.“

Pa, Roj se nije promenio.

„A onda je stigao ovaj paket. Nego, kako glasi tvoja adresa? Moja sekretarica će ti ga poslati preko kurirske službe.“

Kira, u nekakvoj nevolji. Otperjala nekud i nestala. Roj je još govorio, molio me je da mu obavezno javim kada dobijem paket. „I reći ćeš mi ako unutra ima ičega što nagoveštava kuda je mogla otići, važi?“

Samo što si pomislila da si pregrmela ono najteže – pomogla svom detetu da uspešno izbegne tolike svakodnevne opasnosti, pomirila se sa svojim mučenim mužem – prošlost se vrati da ti postavlja zahteve. Samo što si poverovala u mogućnost spokojnog života.

Mora biti da je Roj pogrešno protumačio moje ćutanje. „Nemoj mi reći da joj još nisi oprostila“, reče.

Zbunio me je time. Kao prvo, zato što nije tačno. Volim Kiru. I kriva sam ja, a ne ona. Nateralo me je da se zapitam šta mu je ispričala.

„To je prošlost – zar ne možeš da oprostiš i zaboraviš?“, reče on.

Nemam šta da praštam ni da zaboravljam. Tog sveta više nema. Ne postoji više čak ni naš stari stan. Na njegovom mestu nalazi se dvanaestospratnica od zatamnjenog stakla – luksuzna stambena zgrada s portirom i sopstvenom teretanom. Videla sam kad su oglašavali prodaju stanova u *Tajmsovom* magazinu.

„Mim, treba mi tvoja pomoć. Mi smo joj sve. A *Ejdnau* je ispunjen sve samim nesposobnjakovićima.“

^{*} Eng.: *AidNow*, od *aid now*, „pomoći odmah“; fiktivna humanitarna organizacija. (Prim. prev.)

Mi.

Dala sam mu svoju adresu, mada je samo šaćici ljudi na kugli zemaljskoj dozvoljeno da je znaju. Nek mi pošalje taj paket. Kira, nestala. Stalno premotavam u glavi naš razgovor nastojeći da razumem. Stalno čujem Rojeve reči *Treba mi tvoja pomoć.*

Poslednji put kada smo razgovarali, pre dvadeset godina, te iste reči uputila sam ja njemu.

vanredno stanje

Ne mogu a da se ne setim Karla. Njegove velike naprtnjače nemarno naslonjene u uglu, njegovih opušaka u staklenoj tegli na prozorskoj dasci. Bilo je to mesecima pre no što sam upoznala Kiru. Tek sam stigla u Njujork i bila sam obuzeta nastojanjem da postanem neka nova verzija sebe.

Lice mi je tada bilo zaobljenije i imala sam paž frizuru čiji su mi vrhovi uvijali prema obrazima; želela sam da ličim na Anu Karinu u *Živeti svoj život*, pa sam sama kratila šiške makazama. Bila sam ubeđena da ću, samo li doteram svoj izgled do savršenstva, uspeti da izbrišem delove svog života koje sam ostavila iza sebe. Obrve su mi bile guste i tamne, i počela sam da ih oblikujem pincetom zato što mi je Adrijen, koja je već dobila uloge u nekoliko komada i razumela se u te stvari, rekla da to uradim. Od odeće za posebne prilike mogla sam da biram između kratke crvene škotske suknje i crne streč haljine sa sićušnim narandžastim tačkama, koju sam kombinovala s tobože antilopskim crnim salonkama zatupljenog vrha. I pored toga što su mi davali popust u prodavnici u kojoj sam radila, bilo me je strah da trošim ono malo novca što sam imala. Isto tako, nisam obilazila radnje s polovnom odećom, poput Adrijen,

koja je uvek nosila nešto čipkano, satensko ili baršunasto, prožeto mirisom prohujalih decenija. Za tako nešto potrebni su ti strpljenje i vizija.

Adrijen – vesela, opuštena u svojim trofejima iz prodavnica polovne odeće. Otac joj je bio crnac, majka polubelkinja, polu-Japanka, zahvaljujući čemu je imala jagodice na kojima smo joj zavidele i onu retku kombinaciju smeđe kože i svetlih očiju. S dugačkom, gustom, kovrdžavom kosom mogla je da radi šta je htela. Nosila je malu srebrnu alku u levoj nozdri i obožavala je vunenu kapu s malim štitnikom spreda, nalik na konduktersku. Međutim, bez alke ili kape, kada peglom za kosu zagladi uvojke, mogla je da se preobrazi u bilo koga.

Krajem leta dobila je ulogu bezimene medicinske sestre u urgentnom centru, u nekoj sapunici što se emitovala u poslednjim satima. Još se sećam svog iznenađenja kad sam je prvi put videla na televizijskom ekranu, u belom mantilu i s nekim papirima u rukama. Svoju repliku („Ima li pacijent nekog od porodice?“) izgovorila je vrlo strogo i zapisala nešto ne slušajući zaista odgovor. Potom je u naletu inspiracije improvizovala i stavila stetoskop u uši pa se udaljila.

Tada smo imale i četvrtog sustanara, naš pokušaj da u poslednjem trenutku nađemo nekoga ne bismo li lakše plaćale stannarinu; momak je radio i tako finansirao svoje studije medicine. Svakodnevno je snimao epizode te sapunice, naprosto zato što je uživao da ukazuje na sve što je Adrijenina medicinska sestra radila pogrešno. Scene od trideset sekundi u kojima bi izgovorila neku neodređeno autoritativnu repliku („Moram da mu proverim vitalne funkcije!“) i potom, da pokaže kako misli ozbiljno, energično protresla jastuk pod glavom nekoga ko se oporavlja od operacije mozga, pogurala malo nosila u prolazu ili statistu u invalidskim kolicima.

A onda, baš uoči Božića, moja bivša polusestra Dženet javila mi se iz stvarne bolnice u Bostonu i morala sam da sednem u autobus i odem kući.

* * *

Doživela je nekakvu nezgodu i uradili su joj više hirurških intervencija na licu. U telefonskom razgovoru rekla mi je samo: „Pala sam.“

Bila je četiri godine starija od mene, sitna i lepa, s bledoplavim očima. Majka joj je bila sekretarica mog oca i udala se za njega ubrzo po smrti moje mame. Taj kliše smetao je Dženet isto koliko je i meni smetala pomisao da imam maćehu. Međutim, te tri godine koliko smo živеле u istom domaćinstvu, Dženet mi je, sa svojim momcima, ukradenim brusthalterima i povremenim kradomičnim gutljajima oćevog burbona, bila dobra starija sestra. Po tri pirsinga u svakom uvu. Cigarete skrivene u futroli za naočari. Imala je trajnu u kosi, oči oivićene crnom olovkom. (Bila je to najjeftinija olovka za oči koja se mogla naći u drogeriji, marke „vet end vajld“, ali kao devojčica smatrala sam je olićenjem njene prirode.) U tim mojim godinama tuđe i jarosti zbog gubitka majke, Dženet mi je pokazala kako da sama sebi upletem kosu u francusku pletenicu, kako da baratam uvijaćem za trepavice, a kasnije i kako da ubacim tampon ili pripalim džoint. Ali nije još ni maturirala a naši roditelji su se rastali – gadan, gnevan završetak – i Dženet i njena majka vratile su se u svoj stan kod stadiona Fenvej. Otac i ja ostali smo u kući u Brajtonu; to je bio početak njegovih donžuanskih godina. Međutim, Dženet je uvek ostala dobra prema meni.

A sada su joj nos i jagodićne kosti bili polomljeni, a čelo naprslo. Duž nosa imala je nešto belo, slično gipsanom zavojju. Ležala je na sofi u svom stanu na Aveniji Samit, nedaleko od stanice gradskog voza. Na drugoj strani brda ležao je Bruklajn, sa svojim lepim, doteranim kućama, podzemnim elektrićnim i telefonskim vodovima, i zabranjenim parkiranjem na ulici u toku noći (da im se ne bi ološ skupljao u varoši). Međutim, na

Dženetinoj – i mojoj, alston-brajtonskoj strani – telefonske žice visile su okovane ledom što se lagano topio, a kola su dremala pod ljušturoom pomalo čađavog snega.

„Neverovatno, Mim, lekari su primenili neki novi metod, pa nisu morali da mi seku lice. Pošto se najviše oštećenja nalazilo ispod kože. Zasekli su po spoljnim ivicama, vidiš?“ – Dženet bledom rukom skloni šiške s čela – „i onda su jednostavno podigli kožu, kao poklopac s kofera. I onda su mogli da rekonstruišu kost i hrskavicu i sve tamo dole.“

Pripala mi je muka i nisam želela to da zamišljam. Kazala sam samo da mi i dalje nije jasno šta se zapravo dogodilo.

„Pa rekla sam ti. Pala sam niz stepenice.“

Nešto me natera da se upitam je li to sve. Da se nije onesvestila? Volela je da popije. „Ko je pozvao hitnu pomoć?“

„Tim je bio tu. Moj dečko. Sva sreća.“

A, pa da. Uvek je imala nekog dečka. „Gde je on sad?“

Jedva приметно odmahivanje rukom, te stvari se dešavaju, vratiće se on. Njeno čavrljanje sprečilo me je da je upitam još ponešto – mada sada shvatam kako zapravo nisam želela da znam.

Zapravo je reč bila o tome da smo se udaljavale. Počelo je kad sam otišla u koledž, dugi telefonski razgovori postajali su sve kraći, moje rečenice sve sažetije. Kako sam joj mogla objasniti neobičnost života u ograđenom univerzitetskom kampusu, tom zaštićenom svetu škripavih spavaonica nad kojima su bdele dobrodušne upravnice, prijatelja pristiglih iz skupih privatnih gimnazija, večernjih obeda za *la table française*?* Poslednji put kad smo se Dženet i ja zaista družile bilo je onog leta kad sam stažirala u *Atlantiku*. Otkako sam se preselila u Njujork, jedva smo se i čule. Pretpostavljam da je bila ljuta na mene. Želela je da se vratim u Boston.

* Kompletно, po svim pravilima postavljen sto (zasebni tanjiri i pribor za sve, od predjela do deserta, čaše, sve na precizno određenim mestima). (Prim. prev.)

Tek sad uviđam čudnu istinu: da se dobar deo svega što se kasnije izdešavalo dogodio upravo zbog Dženet – zbog njene nezgode.

U to vreme bila sam svesna samo nelagode te posete i potom odlaska iz Bostona kao da bežim. U rancu sam imala gomilu hulahopki raznih boja, koje mi je Dženet poklonila za Božić. Nepraktičnih boja poput narandžaste, crvene i metalik-srebrne, da i ne pominjem čipkaste hulahopke za koji ni dan-danas nisam sigurna da je shvatala kako umesto uobičajenog umetka na međunožju imaju veliku, okruglu, namerno ostavljenu rupu.

Pominjem ovo zato što je to kako sam se tog dana osećala – kako sam se osećala u vezi sa svojim životom – bilo važno dok sam se, poslednjeg dana u godini, vozila natrag u Njujork s rancem punim beskorisnih čarapa.

Dženet mi je kupila kartu za voz, da ne moram ponovo da se truckam autobusom. U to vreme je *Amtrak* vozio na dizel severno od Nju Hejvena. Svi bi se iskricali, šetkali dugačkim peronom, pušili cigarete i posmatrali kako se električna lokomotiva nečujno udaljava dok se teška stara dizelka dovlači prema njima. No toga dana bilo je toliko hladno da je samo nekoliko nas stalo u red da izađe iz voza. Ispred mene je stajala devojka mojih godina, savršenog ovalnog lica i dugačke glatke kose, tamne poput moje. Već je bila izvadila cigaretu i nestrpljivo je njuškala vrh. Iz nekog razloga izgledala mi je poznata.

Izašli smo na ledenu hladnoću. *Frileux*,* tu reč je upotrebio upravitelj pansiona u Parizu – gde sam boravila kad sam dobila stipendiju za jedan semestar u inostranstvu – kad sam otišla kod njega i zamolila ga da pojača grejanje. *Vous êtes frileuse*** Tamnokosa devojka je već pripaljivala cigaretu. Pitala sam se da je možda stvarno ne poznajem odnekud. Bila je visoka i vitka, potpuno ravne kose, u dugačkom pripijenom kaputu u

* Fr.: osetljiv na hladnoću, zimogrožljiv. (Prim. prev.)

** Fr.: vi ste zimogrožljivi. (Prim. prev.)

neomilitari stilu. Udaljavajući se niz peron, onako zabačenih ramena, dok su joj peševi kaputa lepršali oko nogu, delovala je otmeno, kraljevski. Tada sam i sama izvadila cigaretu, ali nisam bila pravi pušač i šibice su mi se uporno gasile.

Priđe mi neki muškarac s upaljačem. Imao je možda dvadeset sedam ili osam godina, i upitao me je idem li kući. Potvrдно sam klimnula. Bejah odlučila da o Bostonu više ne razmišljam kao o domu.

Rekao mi je da radi u Bostonu, ali da će novogodišnje praznike provesti u gradu. Njegovi prijatelji uvek organizuju veliku žurku. Na pitanje čime se bavim, pomenula sam posao u *Benetonovoj* prodavnici, slegavši ramenima kako bi znao da mi je svejedno. „Nameravam da se bavim pisanjem“, objasnih. „Pišem knjigu.“ Bila sam dovoljno mlada da kažem nešto takvo i ne očekujem da se neko na to saosećajno osmehne.

Muškarac tada upita kakva je to knjiga. Pripovetke, odvrtila sam, pa kao dokaz raskopčala rajsferšlus na rancu i među smuljanim čarapama potražila svesku u koju sam zapisivala svoju najnoviju pripovetku, o devojci koja dane provodi slažući džempere u prodavnici odeće...

Muškarac klimnu gledajući u moje stranice. „Jesi li probala da objaviš nešto?“

„Ovo nisam. Nije dovoljno dobro.“ Nisam bila skromna; to je bila istina. Za vreme stažiranja u *Atlantiku* uverila sam se iz prve ruke u najezdu pisama punih nade, pripovedaka koje se niko ne trudi da pročita dalje od prvog pasusa, rukopisa već okrzanih po ivicama od slanja na mnogo adresa. Bila sam rešena da nikad ne završim na gomili označenoj sa „vratiti pošiljaocu“, niti pribodena na plutanu tablu da svi mogu da mi se smeju.

Prsti su mi već bili utrnuli i videla sam da ona devojka gasi cigaretu gazeći je odlučnim zaokretom špicaste čizme. Sećam se da sam pomislila kako je muškarac verovatno nije video čim je odlučio da razgovara sa mnom a ne s njom.

Predstavio mi se i ja prihvatih njegovu pruženu ruku. „Mim.“
„Kratko neko ime, hmm?“

„O – Mirijam. Vudraf.“ Tada sam prvi put shvatila da su te stvari bitne ako želiš da te smatraju nekim.

Muškarac izvadi iz džepa posetnicu, nažvrlja nešto na poleđini i pruži mi je. „Dođi na žurku kod mojih prijatelja.“

Zahvalila sam mu i bacila cigaretu, zakrenuvši čizmom preko nje poput one devojke. No nije se ugasila i morala sam još jednom da je zgazim pre no što sam se ponovo ukrcala u voz.